

Monumentennota Wijdmeren

Afdeling Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling
Januari 2006

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. *Inleiding*

- 1.1 Landschappelijk waarde
- 1.2 Cultuurhistorische waarde
- 1.3 Cultuurlandschap
- 1.4 Monumentennota
- 1.5 Conclusie

2 *Bestaand monumentenbeleid*

- 2.1 Gemeentelijke monumentenzorg in voormalige gemeenten
- 2.2 Monumentenverordening
- 2.3 Archeologie
- 2.4 Conclusie

3. *Gewenst monumentenbeleid*

- 3.1 Publiciteit en voorlichting
- 3.2 Aanverwante beleidssectoren
 - 3.2.1. Bestemmingsplannen
 - 3.2.2. Recreatie en economie
- 3.3. Gemeentelijke monumentenlijst
 - 3.3.1 Herijking van de lijst
 - 3.3.2 Plaatsing op de lijst
 - 3.3.3 Selectiekriteria
 - 3.3.4 Aanwijzingsprocedure
 - 3.3.5 Effect gemeentelijk monumentenbeleid
 - 3.3.6 Benodigd budget
- 3.4 Conclusie

4. *Uitvoering van beleid*

- 4.1 Inleiding
- 4.2 Restauratiehypotheek
- 4.3 Monumentenwacht
- 4.4 Steunpunt cultureel erfgoed
- 4.5 Advies en informatie
- 4.6 Ambtelijke capaciteit

- 5. Monumentencommissie**
- 5.1 Inleiding
- 5.2 Taken
- 5.3 Samenstelling
- 5.4 Particuliere organisaties
- 5.5 Advisering gemeenteraad
- 5.6 Deskundigheidsbevordering
- 5.7 Benodigd Budget

6. *Financieel overzicht*

7. *Samenvatting en Conclusies*

Voorwoord

Van Amsterdamse school tot Gooise Grandeur

De verschillen in bebouwing in de diverse dorpskernen in de gemeente Wijdmeren worden bepaald door de overgang van de hooggelegen zandgronden van het Gooi en het Utrechts- Hollands veenweidegebied.

Vanwege de vele buitenplaatsen werd 's-Graveland rond de vorige eeuwwisseling als het Wassenaar van het Gooi beschouwd. Anders dan andere Gooise dorpen is deze kern gesticht door rijke Amsterdamse kooplieden die hier in de 17^e eeuw hun 'vakantiewoningen' bouwden. Het 17de eeuwse buiten Trompenburgh, eigendom van de rijksgebouwendienst, is onlangs in oude luister hersteld. In 's-Graveland werd in die tijd door de bewoners hard gewerkt voor de mensen van de buitenplaatsen. Dit gebeurde in de vele wasserijen, waardoor 's-Graveland eveneens bekendheid verwierf. Daarna, nog tot circa 1960, werd voor vele andere Gooise opdrachtgevers gewassen. Dankzij de aanwezigheid van deze talrijke monumenten is 's-Graveland in 1986 aangewezen tot 'beschermd dorpsgezicht'. Aan de overkant van de 's-Gravelandse vaart zijn KORTENHOEF en ANKEVEEN ontstaan door de turfwinning, maar ook het verder gelegen Loosdrecht dankt er zijn bestaan aan. Hier valt het waterrijke landschap op dat een rechtstreeks gevolg is van de vervenings activiteiten. Helaas zijn in de 20ste eeuw vele van de zogenaamde 'vervenershuisjes' verdwenen. Maar hier en daar, zoals aan het Moleneind in Kortenhoef of aan het einde van de Oud-Loosdrechtse dijk, zijn ze in het straatbeeld nog nadrukkelijk aanwezig. De aanwezigheid sinds 1900 van een aantal vermaarde schilders, van wat de KORTENHOEFSE (schilders)school ging heten, blijkt onder andere uit het op palen in het water gelegen houten huis 'de Karekiet' aan de Kortenhoefse dijk 137 dat een voormalig schildersatelier uit 1900 is. Na de tweede wereldoorlog was enige tijd een jeugdherberg in het pand gevestigd. Prominent langs de dijk in het oude dorp staat het in neo-Hollandse renaissance stijl opgetrokken voormalige gemeentehuis (ca. 1910). Bekende provinciale monumenten zijn een aantal ophaalbruggen in de Kortenhoefsedijk, Moleneind en te ANKEVEEN in het Hollands End. In Ankeveen komt de verzuilde structuur van de Nederlandse samenleving uit de 20ste eeuw duidelijk naar voren. Hier staan maar liefst drie kerken; voor de gereformeerde, nederlands hervormde en katholieke bevolkingsgroepen.

Dat Wijdmeren lange tijd een belangrijke rol in de VERDEDIGINGSLINIËS van Holland heeft gespeeld levert bovendien een grote veelzijdigheid aan lokale monumenten op. Het fort Kijkuit maakt deel uit van de stelling van Amsterdam (ontstaan tussen 1844 en 1935). Het is een Unesco monument en een provinciaal monument. Het Loosdrechtse Fort Spion ontstond als gevolg van de in 1814 aangelegde Nieuwe Hollandse Waterlinie en is voorgedragen op de wereld erfgoedlijst. Het van oorsprong uit de 17de eeuw daterende Fort Hinderdam bij Nederhorst den Berg is rijksmonument en Unesco monument en maakt van beide verdedigingslinies deel uit.

NEDERHORST DEN BERG is, zoals de naam reeds aangeeft, ontstaan op een hoog punt in een bocht van de Vecht. Reeds in de 13de eeuw werd naast de nederzetting een kasteel gesticht zodat een ruimtelijke samenhang ontstond. Het huidige kasteel (rijksmonument) dateert uit de 17de eeuw en is van oorsprong een versterking.

Opvallend is de hoge ligging van de Nederlands Hervormde Kerk, waarvan de toren en het schip in Romaanse stijl zijn opgetrokken en uit de 12de eeuw dateren. De dorpsplattegrond is ontstaan onder invloed van de aanwezigheid van de 17de eeuwse Reevaart die tot de demping in 1969 door het dorp liep.

Een nog typisch agrarisch karakter heeft de Horstermeer, welke kenmerkend is voor een nederzetting in een droogmakerij (1881). Maar het is vooral Loosdrecht waar langs de Oud- en Nieuw-Loosdrechtse dijk de verschillende boerderijen opvallen, zoals de dwarshuis-, de langhuis-, en de krukhuisboerderij.

Sypesteijn in Nieuw-Loosdrecht is van oorsprong geen echt kasteel. Het werd aan het begin van de 20ste eeuw door jonkheer van Sypesteijn gebouwd als reconstructie van het voorvaderlijke stamslot, met de bedoeling het kasteel te gebruiken als woning. Al tijdens de bouw werd besloten het kasteel te bouwen als museum zoals het vandaag nog bekend is. Het museum bevat ondermeer een grote collectie van het befaamde 'Loosdrechtse porselein'.

Van 1774-1784 werd door de arme vervenersbevolking onder leiding van dominee Joannes de Mol in een fabriek in Oud Loosdrecht tegenover de Hervormde kerk het porselein geproduceerd.

In de eerste helft van de 20ste eeuw werden door de opkomst van het watertoerisme de Loosdrechtse plassen bijzonder populair. Welgestelde stedelingen lieten in de jaren twintig en dertig aan het water karakteristieke houten zomerhuizen met rieten daken bouwen, veelal in de stijl van de Amsterdamse school. Een aantal zijn inmiddels gesloopt, maar aan de Nieuw- Loosdrechtse dijk 250 t/m 262, de Herenweg en de Veendijk zijn nog exemplaren aanwezig.

Het motto 'de gemeente Wijdmeren een brede monumentengemeente' mag zonder twijfel aan deze monumentennota worden meegegeven.

Namens het college van Wijdmeren

Yvonne Siemons-Brenner,
wethouder van monumenten, kunst en cultuur.

1 Inleiding

1.1 Landschappelijke waarde

Het grondgebied van de gemeente Wijdmeren is onderdeel van de Gooi- en Vechtstreek, die zich – voor wat betreft de Vecht - uitstrekt van het Gooimeer in het noorden tot globaal Utrecht in het zuiden.

De diversiteit van het landschap vindt naar men veronderstelt zijn oorsprong in het Pleistoceen. Gedurende de opeenvolgende koude perioden (ijstijden) wordt het door de Rijn en Maas aangevoerde zand en grind, door het vanuit Scandinavië oprukkend landijs, opgestuwd tot stuwwallen – bijvoorbeeld het Gooi en de Utrechtse Heuvelrug. Over het landschap worden, in perioden waarin het landijs niet ver naar het zuiden doordrong, dikke zandlagen vanuit de drooggevallen Noordzee op het gebied gedeponeerd.

Langzamerhand wordt het klimaat warmer en vochtiger. Deze overgang markeert de start van het zogenoemde Holoceen. Voordat de vegetatie bezit kan nemen van het barre toendra-landschap, heeft de wind vrij spel op de dekzandlagen, die deels tot duinen worden omgevormd. Een voorbeeld van zo'n duin is het hoger gelegen deel van Nederhorst den Berg. In het Holoceen krijgt het water grote invloed op de vorming van het landschap. Door de snelle stijging van de zeespiegel verspreid het water van de grote rivieren zich dieper landinwaarts en wordt rivierklei in de lager gelegen delen afgezet. De grondwaterspiegel stijgt navenant mee en resulteert in de vorming van uitgestrekte moerasgebieden tussen de stuwwal van het Gooi en de zeeduinen. De moerassen verlanden vervolgens tot veengebieden.

Er ontwikkelt zich vervolgens een nieuwe loop van de Rijn, waarbij zijtakken als de Vecht ontstaan. De Vecht slijt een geul door het veengebied, waarbij kleiige oeverwallen ontstaan, die boven het omringende veenlandschap uitsteken. Vanaf ongeveer 1200 neemt de invloed vanuit het noorden vanuit de Zuiderzee toe en wordt in het noorden van de Vechtstreek wederom zeeklei afgezet.

1.2 Cultuurhistorische waarde

Al tijdens de laatste ijstijden is het gebied (dun) bevolkt geweest. Uit deze periode resteren niet veel meer dan enige stenen gebruiksvoorwerpen. Invloed op het landschap hebben deze eerste bewoners niet gehad. Permanente continue bewoning – eerst in het Gooi en later uitwaaiend naar de Vechtstreek - begint in het Neolithicum (4000 – 1800 voor Christus). Op de grens van hoog naar laag ontstaan kleine nederzettingen. De natte lager gelegen gronden worden in cultuur

gebracht als akkerland, terwijl op de hoger gelegen delen het vee (schapen) graasden.

Met name de nabijheid van Amsterdam is vanaf de zeventiende eeuw van grote invloed op de ontwikkeling van de Vechtstreek. Door de behoefte aan brandstof en bouw- en ophogingmateriaal ontstaat een grootschalige veen- en zandwinning, die van sterke invloed zijn op de vorming van het nu aanwezige landschap. Voor de afvoer van het zand en veen zijn kanalen gegraven, die rechtlijnigheid brachten in het tot dan toe op natuurlijke wijze gegroeide landschap. De afgraving van de dikke pakketten veen leidde tot grote watervlakten, die in een later stadium grotendeels werden ingepolderd om als landbouwgrond in gebruik te nemen.

Als gevolg van de vervening resteert met name in het gebied van 's-Graveland, gelegen nabij de hogere zandgronden, een ideale vestigingsplaats voor de gegoede Amsterdammer, die er vanaf de zeventiende eeuw zijn buitenplaats laat bouwen. Deze beperkte 'verstedelijking' wordt vanaf het midden van de negentiende eeuw gevolgd door een grootschalige verstedelijking, die met name het Gooi sterk in aanzicht doet wijzigen.

Als gevolg van de landschappelijke structuur is de Vechtstreek al vroeg onderkend als een gebied met strategisch belang. Is er eerst de natuurlijke barrière van moerassen, veengebieden en open water, na de vervening ontstaat de behoefte een kunstmatige verdedigingslinie te ontwikkelen, die optimaal gebruik maakt van de bestaande landschappelijke gesteldheid.

Als onderdeel van de Waterlinie en de Nieuwe Hollandse Waterlinie wordt het landschap op strategische plaatsen voorzien van versterkingen, terwijl de waterhuishouding dusdanig wordt ingericht, dat bij oorlogsdreiging het gebied tussen de Vecht en de hoger gelegen gronden van het Gooi volledig onder water gezet (geïnadeerd) kan worden.

1.3 Cultuurlandschap

Als gevolg van de in het voorgaande geschetste ontwikkeling is door menselijk ingrijpen het oorspronkelijke natuurlijk gevormde landschap volledig omgevormd tot een typisch cultuurlandschap. Er is een zeer divers beeld ontstaan van laaggelegen polders langs de door het landschap heen slingerende Vecht. Dit wordt in het noord oosten begrensd door de heuvels van het Gooi. De lintbebouwing van de dorpen, het radiale slagenlandschap (stergebied) van Loosdrecht, het buitenplaatsen-landschap van 's-Graveland en de ingrepen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, kenmerken de Vechtstreek en het grondgebied van Wijdemeren als een gebied van hoge landschappelijke- en cultuurhistorische waarde.

De geconstateerde hoge landschappelijke- en cultuurhistorische- zowel als de archeologische waarden vormen een uitdaging bij ontwikkeling van zowel het landelijk gebied als de kernen.

Daar waar nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot wonen, werken, infrastructuur en recreatie een eigen plaats binnen de gemeente krijgen, is het wenselijk dat vanuit de cultuurhistorische invalshoek mede sturing aan deze ontwikkelingen gegeven

wordt. Alleen hierdoor kan de hoge landschappelijke- en cultuurhistorische waarde behouden en zelfs versterkt worden.

1.4 Monumentennota

Basis voor het huidige monumentenbeleid vormen het behoud en de bescherming van individuele objecten. De activiteiten zijn gericht op de uitvoering van met name die taken, welke op grond van de Monumentenwet 1988 voor rijksmonumenten vereist zijn. Van een actief gemeentelijk monumentenbeleid is nauwelijks sprake. Van wisselwerking met andere beleidssectoren is in geringe mate sprake.

De voorliggende monumentennota vormt de basis voor een nieuw beleid met als doel dat,

- a) het instrumentarium voor behoud van rijks- en gemeentelijke monumenten toereikend is;
- b) uitvoering wordt gegeven aan de component archeologie binnen de cultuurhistorie;
- c) cultuurhistorische - en archeologische waarden worden geïmplementeerd in andere beleidsterreinen;
- d) het behoud van het monumentenbestand binnen de gemeente is gewaarborgd.
- e) het ambitieniveau van het gemeentelijk monumentenbeleid is vastgesteld.

1.5 Conclusie

De gemeente Wijdmeren heeft een rijke ontwikkelingshistorie. Krachtige ingrepen in het landschap waren absolute noodzaak voor de vroegere bewoners om te overleven. De sporen van deze ingrepen hebben een prachtig landschap gevormd. De rijkdom van de stedelingen in het westen hebben in latere eeuwen gezorgd voor het nalatenschap van landgoederen met bijbehorende bebouwing van architectonische en monumentale hoge kwaliteit. Rondom deze landgoederen hebben zich ambachtslieden en middenstanders gevestigd. Van de bijbehorende kleinschalige bebouwing valt nog volop te genieten. Een monumentennota is een beleidsinstrument die deze waarden kan beschermen en beheren.

2 *Bestaand monumentenbeleid*

2.1 Gemeentelijke monumentenzorg in voormalige gemeenten

Voor de samenvoeging hadden de drie voormalige gemeenten (Loosdrecht, 's-Graveland en Nederhorst den Berg) een monumentenbeleid waarbij hoofdzakelijk de wettelijke taken werden uitgevoerd. Iedere gemeente beschikte over een monumentenverordening. De welstandscommissie fungeerde in voorkomende gevallen als monumentencommissie of er was een aparte monumentencommissie ingesteld.

's-Graveland

Na het vaststellen van de Monumentenverordening 1991 in de voormalige gemeente 's-Graveland werd in 1995 begonnen met het opstellen van een gemeentelijke monumentenlijst. Deze heeft geresulteerd in een lijst met 41 objecten.

Loosdrecht

Loosdrecht is in 1998 begonnen met het opstellen van een gemeentelijke monumentenlijst. In eerste instantie is in 2001 een lijst met 35 objecten vastgesteld. Dit betreft echter een deel van de beschermingswaardige objecten. Totaal gaat het om ongeveer 90 objecten die destijds door de gemeentelijke monumenten commissie zijn voorgedragen en recht zouden hebben op een gemeentelijke monumentenstatus.

Nederhorst den Berg

In Nederhorst den Berg heeft nog geen inventarisatie plaatsgevonden, die moet leiden tot een gemeentelijke monumentenlijst.

De gemeente Wijdmeren heeft momenteel 76 gemeentelijke monumenten, 20 provinciale monumenten, 224 rijksmonumenten en één van rijkswege beschermd stads- en dorpsgezicht ('s-Graveland).

2.2 Monumentenverordening

Op 29-01-04 is de gemeentelijke monumentenverordening vastgesteld. De bepalingen van de Monumentenwet 1988 en de daarin gekozen systematiek vormen een belangrijke basis voor de bepalingen van deze verordening. Drie hoofdpunten zijn in deze verordening geregeld:

1. De aanwijzing van objecten tot gemeentelijk monument of archeologisch monument;
 2. het vergunningstelsel voor de gemeentelijke beschermde (archeologische) monumenten;
 - 3 de verwijzing naar het vergunningstelsel voor beschermde rijksmonumenten in de monumentenwet;
- Daarnaast is opgenomen dat het bouwhistorisch en archeologisch onderzoek een nadrukkelijke rol moet spelen bij de bepaling van het gemeentelijk monumentenbeleid.

2.3 Archeologie

Op de Cultuurhistorische Waardekaarten van de Provincie Utrecht (voor wat betreft Loosdrecht) en die van de Provincie Noord-Holland (voor wat betreft 's-Graveland en Nederhorst den Berg) zijn gebieden aangemerkt als archeologisch waardevolle gebieden. (zie de bijlagen) Dit wil uiteraard niet zeggen dat er buiten deze gebieden geen archeologische waarden meer aanwezig zijn. Zo is bijvoorbeeld op de plaats waar in de achttiende eeuw een porseleinfabriek heeft gestaan door de Historische kring Loosdrecht met goedkeuring van de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek een archeologisch onderzoek verricht.

In 2005 is het verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. Hierdoor geldt nu de wettelijke verplichting dat gemeenten archeologische waarden in hun bestemmingsplan opnemen en beschermen. Hiervoor is in het kader van de actualisering van de bestemmingsplannen in elk nieuw plan een hoofdstuk 'cultuurhistorische en archeologische waarden' opgenomen met een beschrijving van de actuele situatie. In de voorschriften worden dan voorwaarden opgenomen met in ieder geval de verplichting dat voor iedere bouwaanvraag, welke in beschermd en/of

waardevol archeologisch gebied is gesitueerd, een archeologisch onderzoek moet worden verricht. **Dit is met ingang van 1 januari 2006 verplicht.**

Voor wat betreft de implementatie van het vakgebied archeologie is reeds in de nieuwe monumentenverordening voorzien door het opnemen van archeologische attentiegebieden en regelgeving op het gebied van (mogelijke) versterking van archeologische monumenten.

2.5 Conclusie

De drie voormalige gemeenten hadden hun taken beperkt tot het hoofdzakelijk uitvoeren van de wettelijke taken. Wel zijn er gemeentelijke monumenten aangewezen. Instrumenten om te komen tot aanwijzing en vergunningverlening van monumenten is in een gemeentelijke monumentenverordening vastgelegd welke door de gemeente Wijdmeren in 2004 is vastgesteld. Er is een fors aantal monumenten, totaal 320. De archeologie zal een integraal onderdeel van het toekomstig monumentenbeleid moeten zijn. Samenhangend beleid moet nog worden ontwikkeld.

3. Gewenst monumentenbeleid

Instrumenten om te zorgen voor een gezond monumentenbeleid.

1. Vergunningenstelsel
2. Subsidie- of financierings regelingen
3. Voorlichting en promotie
4. Actuele monumentenlijsten

Ad 1

Het vastleggen van de vergunningplicht voor eigenaren van beschermde gemeentelijke monumenten is één instrument om het monumentenbestand te beschermen (Monumentenverordening). Dit is gewoon een wettelijke taak van de gemeente.

Ad 2

Een subsidieregeling of een gunstige financieringsregeling voor het actief stimuleren van regelmatig onderhoud en noodzakelijke restauraties is een instrument dat bijdraagt aan het behoud van monumenten.

Ad 3

Voorlichting en promotie motiveert de eigenaar van het monument om het object goed te onderhouden. Het heeft invloed op de waarde van het pand. Ook de bezoeker van de gemeente wordt gestimuleerd om de gemeente mede vanwege het waardevolle monumentenbestand te bezoeken.

Ad 4

Actuele monumentenlijsten zijn noodzakelijk om het monumentenbestand 'fris' te houden. Voor monumenteigenaren is het belangrijk dat de waarde van hun eigendom vaststaat. Mutaties moeten steeds bijgehouden worden en op de lijsten worden bijgewerkt.

Het subsidiëren van restauratiewerk levert in principe geen bijdrage aan het plegen van periodiek onderhoud. Het wordt zo financieel aantrekkelijker een technisch mankement te laten 'uitgroeien' tot het niveau van restauratie en zo voor subsidie in aanmerking te komen. Dit kan worden voorkomen door bij de invulling van een nieuw monumentenbeleid onderscheid te maken tussen onderhoud en restauratie. Bij de beoordeling van aanvragen voor een restauratiehypothek door het nationaal restauratiefonds wordt er ook naar gekeken of het om een 'eerlijke' restauratie gaat. De begrippen onderhoud en restauratie worden hieronder nader gedefinieerd.

Onderhoud:

Periodieke werkzaamheden aan een beschermd monument welke dienen om het beschermde monument als zodanig *in stand te houden*. Het beschermd monument moet in een bouwkundig goede staat verkeren. Het kan ook gedeeltelijk in een goede staat zijn, maar dan kan alléén aan die onderdelen onderhoud, als bedoeld in de definitie, gepleegd worden.

Restauratie:

Werkzaamheden aan een beschermd monument, het *normale onderhoud te boven gaand*, die voor het *herstel en het conserveren* van het beschermd monument noodzakelijk zijn.

De basis voor een gezond monumentenbestand is het plegen van regelmatig en verantwoord onderhoud. Door structureel onderhoud kan worden voorkomen dat restauraties verder noodzakelijk zijn hetgeen de uiteindelijke kosten voor het monumentenbeleid en de eigenaar gunstig beïnvloedt.

3.1 Publiciteit en voorlichting

De publiciteit over monumenten moet allereerst gericht zijn op de eigenaren van beschermde monumenten. Het geven van informatie en hulp aan eigenaren van monumenten is erg belangrijk om het gemeentelijk monumentenbeleid effectief te maken. Om een breder draagvlak te creëren voor de bescherming van het cultureel erfgoed is het van groot belang om de interesse van de "gewone burger" te wekken. Er worden hieronder diverse mogelijkheden genoemd:

- voorlichting, lezingen, rondleidingen
- tentoonstellingen, publicaties
- open monumentendag.
- puzzeltochten en foto- en opstelwedstrijden voor scholieren
- monumentenschildje
- monumentenkaart: een gemeenteplattegrond waarop de belangrijkste monumenten staan aangegeven

3.2 Aanverwante beleidssectoren

3.2.1 Bestemmingsplannen

Een bestemmingsplan schept mogelijkheden om de uitvoering van het gemeentelijk monumentenbeleid op planologisch vlak te ondersteunen. Hierbij moet aandacht worden gegeven aan de bestaande cultuurhistorische- en archeologische waarden in het plangebied. .

Zo is het bestemmingsplan Oud 's-Graveland e.a. naar aanleiding van de rijksbescherming als stads- en dorpsgezicht van 's-Graveland afgestemd op deze bescherming en geeft daarmee waarborgen voor het behoud van de aanwezige cultuurhistorische waarden.

Vanuit de cultuurhistorie moet aandacht worden besteed aan de versterking van het historisch gegroeide hoogwaardige cultuurlandschap in al zijn verschillende facetten. Te denken valt onder andere aan:

- de ontwikkeling van de bebouwingslinten, waarbij de wijze van uitbreiding en verdichten mede behoud en versterking van de lintstructuur moet inhouden;
- de parkachtige aanleg van de landgoederenzone 's-Graveland met lanen en bomenrijen tot buiten het feitelijke landgoed;
- wegen en kanalen met de begeleidende groenstructuren;
- versterking van typerende landschapskenmerken, waar onder de ontginningsverkaveling;

3.2.2 Recreatie / economie

Het groot aantal monumenten vormt met het rijk geschakeerde landschap een belangrijke cultuurhistorische waarde. Dit gegeven biedt ruimschoots mogelijkheden voor de uitbreiding en versterking van de recreatieve beleving van de gemeente. Gedacht wordt aan het realiseren van toeristische routes door de landgoederenzone en door de lintbebouwing van met name Nieuw-Loosdrecht. Het geven van voorlichting over de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap en de kernen, over monumenten wandel-, fiets- en autoroutes; etc.

Het monumentenbeleid kan zo op een vloeiende wijze aansluiting vinden aan het kunst en cultuurbeleid. Ook kan de lokale economie hierdoor een extra en duurzame impuls krijgen. Verder kan een herinrichting van de openbare ruimte en duidelijke regels ter voorkoming van te dominante reclames in bijvoorbeeld de kern Oud-Loosdrecht de cultuurhistorische waarden een nieuwe glans geven. Nadere uitwerking hiervan valt buiten het kader van deze nota.

3.3 Gemeentelijke Monumentenlijst

3.3.1 Herijking van de lijst

Zoals in het voorgaande reeds is aangegeven is de huidige gemeentelijke monumentenlijst nog niet compleet. In Loosdrecht zouden nog ongeveer 55 panden in aanmerking komen voor een gemeentelijke monumentenstatus. De gemeentelijke monumentenlijst van 's-Graveland behoeft verduidelijking. Het fotomateriaal is summier en de beschrijvingen zijn beperkt. Voor zowel Loosdrecht en 's-Graveland

geldt dat alleen de exterieurs zijn beschreven. Voor de meeste bestaande monumentenlijsten is aanpassing en vervanging wegens veroudering nodig. Nederhorst den Berg heeft nog geen gemeentelijke monumentenlijst. De historische kring van Nederhorst den Berg heeft een inventarisatie verricht. Zij komt tot een voorlopige lijst van circa 70 panden. Deze lijst kan als basis dienen om te komen tot een definitieve gemeentelijke monumentenlijst.

Kortom voor wat betreft het gemeentelijke monumentenbestand in de gemeente Wijdmeren is sprake van een blinde vlek. Uit het bovenstaande blijkt wel dat een update en herijking noodzakelijk is.

Om efficiënt te kunnen werken is digitalisering van het monumentenbestand van wezenlijk belang bij het raadplegen, bij vergunningverlening en het beoordelen van restauratieplannen.

Mogelijk kan een vergelijk met de nieuw te plaatsen panden leiden tot de overweging één of meerdere bestaande monumenten af te voeren, vanwege het 'onder de maat zijn' van de monumentale waarden.

3.3.2 Plaatsing op de lijst

De procedure voor plaatsing van objecten op de gemeentelijke monumentenlijst ligt vast in hoofdstuk 2 van de nieuwe gemeentelijke monumentenverordening.

Om daadwerkelijk objecten te kunnen selecteren is definiëring en vastlegging van selectiecriteria noodzakelijk. Hierna zal worden ingegaan op de criteria, zoals die in de praktijk worden gehanteerd. Deze zijn gebaseerd op reeds langer bestaande waarderingssystemen. Deze worden ook gebruikt door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

Overigens dient te worden beseft, dat geen enkel systeem voor het selecteren van monumenten zodanig te objectiveren is, dat voor iedereen onomstotelijk is vast te stellen of een object wel of niet voor plaatsing op de monumentenlijst in aanmerking komt. Voor het op de juiste wijze hanteren van de criteria is deskundigheid dan ook noodzakelijk.

Ook is van belang om te weten dat het voor een verantwoorde afweging en selectie niet juist is om ieder object strikt op zichzelf te beschouwen. De cultuurhistorische waarde moet mede worden afgemeten aan de kwaliteit van het totale monumentenbestand in de plaats en/of de gemeente. Een verantwoorde waardebeoordeling van een object kan dan ook eerst plaatsvinden, wanneer een redelijk inzicht bestaat in de opbouw en de kwaliteit van het totale bestand.

Om nu inzicht te krijgen in wat het beschermen van monumenten feitelijk inhoudt worden hieronder eerst de basisbegrippen uit de monumentenverordening toegelicht:

1. Monumenten kunnen zowel objecten als terreinen zijn.

De aanduiding 'zaken' maakt het in principe mogelijk om naast onroerende ook roerende monumenten te beschermen. Dit wordt in sommige gemeenten ook gedaan (bijv. historische schepen en trams). De monumentenverordening verstaat onder 'beschermde gemeentelijke monumenten' echter alleen onroerende

monumenten. Onroerende monumenten kunnen behalve gebouwen ook andere onroerende zaken zijn, zoals bijv. hekwerken, pompen, gedenktekens en onderdelen van gebouwen. Tevens kunnen bij gebouwen behorende terreinen (bijv. erven, tuinen en parken) en op zichzelf staande terreinen als monument worden aangemerkt.

2. De objecten en terreinen dienen van algemeen belang te zijn.

Wanneer gesproken wordt over 'algemeen belang', dan wordt hier voornamelijk onder verstaan: algemeen belang voor de gemeente. De vraag of een zaak of terrein van algemeen belang is voor de gemeente is alleen te beantwoorden indien kennis aanwezig is van de kwaliteit en de samenstelling van het totale monumentenbestand en van de locale en regionale geschiedenis in al haar facetten. Een gebouw kan bijvoorbeeld de enige (gave) representant van een bepaald type binnen de gemeente zijn. Het doet dan niet ter zake, dat andere gemeenten beschikken over veel meer en wellicht mooiere voorbeelden van datzelfde type. Ook kan een zaak of terrein in de locale geschiedenis een belangrijke rol hebben gespeeld, terwijl dat in het licht van de landelijke geschiedenis nauwelijks van betekenis is geweest. Binnen de gemeente dient bovendien rekening te worden gehouden met de afzonderlijke ontwikkelingsgeschiedenis van de verschillende dorpskernen.

3. Schoonheid.

De schoonheid van een bouwwerk is vooral afhankelijk van de vormgeving. In het licht van de kwaliteit van het totale monumentenbestand dient een uitspraak te worden gedaan over de artistieke en/of architectonische kwaliteit van een bouwwerk, gemeten naar de bouw- of stijlperiode. Daarbij dient te worden gelet op de architectonische verhoudingen en de geleding van de hoofdvormen op bijzondere vormen en bouwonderdelen en op materiaalgebruik en constructiewijze. De detaillering (bouwornamentiek) verdient bijzondere aandacht, aangezien de schoonheid van de locale architectuur, die bij uitstek het object is van de gemeentelijke monumentenzorg, vaak niet zozeer is gelegen in het totaalconcept als wel in het toepassen en combineren van voor een bepaalde periode kenmerkende architectonische details.

4. Betekenis voor de wetenschap.

Betekenis voor de wetenschap wil vooral zeggen; de geschiedkundige betekenis. Daarbij kunnen vele facetten van de geschiedenis worden onderscheiden, bijvoorbeeld: nederzettingsgeschiedenis; geschiedenis van architectuur, kunst en stedenbouw; volkshuisvestingsgeschiedenis; geschiedenis van de sociale verhoudingen; geschiedenis van handel, nijverheid en industrie; militaire geschiedenis; kerkgeschiedenis. Bij dit criterium gaat het vooral om de meer algemene (d.w.z. bovenlokale) geschiedenis. Is er sprake van een meer locale betekenis, dan kan dit beter onder de noemer cultuurhistorische waarde worden gerangschikt. Bijzondere aandacht verdienen in dit verband de zeldzaamheidswaarde en de presentatiewaarde van een bepaalde stijl of van het werk van een bepaalde architect. Ook hier dient weer onderscheid te worden gemaakt tussen de bovenlokale en de locale betekenis. Zo kan aan het ontwerp van een landelijk of zelfs internationaal vermaard architect een wetenschappelijke betekenis worden toegekend, terwijl het werk van een plaatselijk bekende architect wellicht aanspraak kan maken op het predikaat 'cultuurhistorische waarde'.

5. Cultuurhistorische waarde.

Zoals hierboven reeds is aangegeven heeft het criterium 'cultuurhistorische waarde' vooral betrekking op de lokale geschiedenis. Naast datgene wat hierboven reeds is genoemd, is in dit kader belangrijk de historische plaats die een object in het beeld van de nederzetting of het landschap inneemt. Wanneer een object vanouds een belangrijke rol speelt in het straat- of dorpsbeeld (bijv. een toren) kan dat bijdragen tot de monumentale waarde. Doorgaans zal dit echter van additionele betekenis zijn, dat wil zeggen, dat een object niet louter op grond van dit criterium op de monumentenlijst zal worden geplaatst. Dat laatste geldt ook als een object deel uitmaakt van een groter geheel (bijv. een gebouwencomplex of een bepaalde stedenbouwkundige opzet) of dat er zaken bij behoren, die er in historisch opzicht onlosmakelijk mee zijn verbonden (bijv. bijgebouwen, hekwerken, een historische tuinaanleg of erfbeplanting). In dit geval wordt gesproken van ensemblewaarde. Tenslotte kan de cultuurhistorische waarde gebaseerd zijn op belangrijke gebeurtenissen, die in een gebouw of op een terrein hebben plaatsgevonden, met een belangrijke functie die het heeft gehad of met het feit dat er een belangrijk persoon is geboren of gestorven. In dat geval wordt gesproken van herinneringswaarde. Ook kan een terrein herinneringswaarde ontleen aan een belangrijke bouwwerk dat er in het verleden heeft gestaan.

Naast de criteria die voortvloeien uit de Monumentenverordening worden bij de selectie nog enkele andere criteria betrokken. Deze hebben te maken met de toestand waarin het object zich bevindt.

6. Gaafheid

De gaafheid moet vooral worden beschouwd in relatie tot de architectonische kwaliteit en de detaillering. Een waardevol architectonisch concept kan bijv. ernstig zijn aangetast door latere verbouwingen of uitbreidingen. In zo'n geval zal de zeldzaamheid of de wetenschappelijke betekenis moeten aangeven of plaatsing op de monumentenlijst nog te rechtvaardigen is. Heeft men de keuze uit meerdere vergelijkbare exemplaren, dan kan de keuze uitgaan naar het meest gave.

De mate van aantasting hangt samen met de mate waarin de wijzigingen structureel zijn. Het is minder erg als er nieuwe ramen zijn aangebracht in de originele vensteropeningen, dan wanneer er geheel nieuwe vensteropeningen zijn uitgekomen. De situering van een object is voor de waardebeoordeling ook van belang en wordt overwegend beoordeeld aan de hand van de historische toestand. Een boerderij, die is ingekapseld in een nieuwbouwwijk, kan minder gunstig worden beoordeeld dan een zelfde boerderij in een agrarische context.

Tenslotte dient aandacht te worden geschonken aan de bouwkundige staat van het object. Belangrijk is, dat het object te handhaven c.q. te restaureren is, zonder dat het eerst moet worden afgebroken. In dit laatste geval zou immers de historische waarde definitief verloren gaan.

3.3.3 Selectiekriteria

De beoordeling wordt uitgevoerd in veldwerk waarbij in eerste aanleg wordt geïnspecteerd vanaf de openbare weg. Bij de beoordeling worden de volgende criteria gehanteerd:

I Cultuurhistorische waarden

- Belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaal-economische en/of geestelijke ontwikkeling(en)
- Belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) geografische, landschappelijke en/of bestuurlijke ontwikkeling
- Belang van het object als bijzondere uitdrukking van (een) technische en/of topologische ontwikkeling(en)
- Belang van het object wegens innovatieve waarde of pionierskarakter

II Architectuurhistorische waarden

- Bijzonder belang van het object voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek
- Bijzonder belang van het object voor het oeuvre van een bouwmeester of architect
- Belang van het object wegens hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp
- Belang van het object wegens het bijzondere materiaalgebruik en/of de ornamentiek
- Belang van het object wegens de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur(onderdelen)

III Ensemblewaarden

- Betekenis van het object als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van plaatselijk belang is
- Bijzondere betekenis van het complex wegens de situering, verbonden met de ontwikkeling / uitbreiding van een streek, stad, dorp of wijk
- Bijzondere betekenis van het complex wegens de wijze van verkavelen / inrichting / voorzieningen
- Bijzondere betekenis van het object voor het aanzien van een streek, stad, dorp of wijk
- Belang van het object wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch ruimtelijke relatie met groenvoorzieningen, wegen, wateren en/of bodemgesteldheid

IV Gaafheid / Herkenbaarheid

- Belang van het object wegens de architectonische gaafheid van ex- en/of interieur;
- Belang van het complex wegens de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen (hoofd- en bijgebouwen, hekwerken, en tuinaanleg e.d.)
- Belang van het object in relatie tot de structurele en/of visuele gaafheid van de stedelijke, dorpse of landelijke omgeving;

V Zeldzaamheid

- Belang van het object wegens architectuurhistorische, bouwtechnische, topologische en functionele zeldzaamheid, eventueel verbonden met een bijzondere ouderdom;
- Uitzonderlijk belang van het object wegens één of meerdere van de onder I t/m IV genoemde kwaliteiten

Bij de criteria wordt vervolgens per onderdeel een wegingsfactor aangegeven. Het is aan de monumentencommissie om definitief aan het College te adviseren. De technische staat waarin het gebouw verkeert wordt in de beoordeling van monumentale waarden buiten beschouwing gelaten.

3.3.4. Aanwijzingsprocedure

De uiteindelijk voorgestelde gemeentelijke monumentenlijst bevat naar verwachting merendeels panden die in particulier bezit zijn. Eigenaren kunnen om uiteenlopende redenen bezwaar maken tegen plaatsing van hun eigendom op een gemeentelijke monumentenlijst. Alvorens over te gaan tot plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst is het aan te bevelen om alle particuliere eigenaren te informeren over het gemeentelijk monumentenbeleid. Het is hierbij van belang goede nota te nemen van de wensen en verlangens van eigenaren om zodoende gestalte te geven aan een gemeentelijk beleid dat uitgaat van samenwerking met particuliere eigenaren.

De beslissingsbevoegdheid van het plaatsen van objecten op de gemeentelijke monumentenlijst berust bij het College van Burgemeester en Wethouders. Zij kunnen een object plaatsen op voordracht van de monumentencommissie, maar ook op verzoek van eigenaren, zakelijk gerechtigden en andere belanghebbenden. Plaatsing op voordracht van de monumentencommissie is de meest gebruikelijke weg.

Om de continuïteit in het proces van selectie en beschrijving te waarborgen wordt voorgesteld een extern bureau in samenspraak met de verschillende historische kringen en de monumentencommissie het gehele gemeentelijke gebied te laten inventariseren. Lokale kennis kan een wezenlijke bijdrage leveren aan een gedegen gemeentelijke monumentenlijst.

Naar aanleiding van deze inventarisatie maakt het bureau een selectie van objecten, die op grond van de criteria ex artikel 1 van de Monumentenverordening in aanmerking kunnen komen voor plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst. Op basis van de uitkomst van dit onderzoek wordt een object al of niet voorgedragen. Van ieder voor te dragen object wordt (is) een redengevende beschrijving gemaakt. Daarbij worden de motieven voor plaatsing geformuleerd, waarna de voordracht aan het College van Burgemeester en Wethouders zal plaatsvinden.

Bij de besluitvorming omtrent het plaatsen wordt, behalve met het advies van de monumentencommissie, ook rekening gehouden met de gebruiksmogelijkheden van het object en met planologische aspecten (o.a. de bestemming die op het object rust). Mede op grond hiervan besluiten uiteindelijk Burgemeester en Wethouders tot voordracht en plaatsing van het object.

Plaatsing kan ook geschieden op verzoek van eigenaren, zakelijk gerechtigden en andere belanghebbenden. Een dergelijk verzoek wordt voor advies voorgelegd aan de monumentencommissie. Mede op grond van een kadastraal en bouwkundig kwaliteitsonderzoek stelt deze een advies op. Een positief advies gaat vergezeld van een redengevende beschrijving en plaatsingsmotivering. Na het inwinnen van ambtelijk advies neemt het College een besluit.

Van een besluit tot plaatsing ontvangen de eigenaren, zakelijk gerechtigden en andere belanghebbenden schriftelijk bericht. Tevens wordt van het besluit openbare

kennisgeving gedaan. Tegen dit besluit kan bezwaar worden ingesteld op grond van de Algemene wet Bestuursrecht.

In de besluitvorming moet de afweging van de belangen van de rechthebbende ten opzichte van de te beschermen monumentale waarden uitdrukkelijk naar voren komen. De aanwijzing op zich geeft geen recht op schadevergoeding, omdat daardoor over het algemeen niets verandert aan het gebruik van het monument. Uiteraard worden belanghebbenden in de voorbereiding van het besluit (op grond van de Algemene wet bestuursrecht) gehoord. Een voorlichtingsbijeenkomst voor alle belanghebbenden waarbij de mogelijkheid wordt geboden voor een nader individueel gesprek is een beproefde methode.

3.3.5 Effect gemeentelijk monumentenbeleid.

Het is gewenst om, voordat tot definitieve uitbreiding van de huidige gemeentelijke monumentenlijst wordt gekomen, deze nota en de daaraan gekoppelde instrumenten vast te stellen. Dit om de eigenaren een afgerond gemeentelijk monumentenbeleid te kunnen presenteren op het moment dat zij worden geconfronteerd met het voornemen hun eigendom aan te wijzen als beschermd gemeentelijk monument. De in deze nota gepresenteerde financieringsregeling kan als compensatie werken en daardoor mogelijke weerstanden tegen deze aanwijzing wegnemen.

3.3.6. Benodigd budget

De herijking en uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst zijn werkzaamheden, die een specialistisch karakter hebben. Er is kennis noodzakelijk van architectuurgeschiedenis, historische bouwtechnieken en materialen. Ook is kennis nodig van cultuurhistorie en kunstgeschiedenis. Om over deze kennis te beschikken is naast een algemeen bouwkundige opleiding een aanvullende monumentenstudie noodzakelijk. De gemeente Wijdmeren beschikt momenteel niet over deze kennis. Bovendien is er momenteel te weinig ambtelijke capaciteit beschikbaar om deze werkzaamheden intern uit te kunnen voeren. De meeste monumenten advies buro's hebben deze expertise wel in huis. Uitbesteden van deze werkzaamheden aan een daartoe gespecialiseerd bureau is dan ook noodzakelijk. Voor de begeleiding en de procedures om te komen tot een gemeentelijke monumentenlijst zal ambtelijke capaciteit beschikbaar moeten worden gesteld. Immers niet alle werkzaamheden kunnen worden uitbesteed.

De historische verenigingen kunnen uiteraard wel een rol van betekenis vervullen om informatie te verstrekken over de plaatselijke bouwhistorie en cultuurgeschiedenis.

De kosten van deze werkzaamheden zijn als volgt geraamd:

Loosdrecht en 's-Graveland

- Inventarisatie, selectie en digitalisering van de bestaande monumentenlijst. € 7.200,- Incl. BTW
- Beschrijving interieur van de bestaande monumentenlijst € 10.500,-
- Beschrijving ex- en interieur uitbreiding monumenten van Loosdrecht (circa 55 stuks) € 21.000,=

Nederhorst Den Berg

- Inventarisatie en selectie € 4.300,=
- beschrijvig ex- en interieur € 24.500,=

Nederhorst Den Berg aanvulling 's-Graveland/ Loosdrecht

• Procedure tot plaatsing vaststelling gemeentelijke monumentenlijst (70 NBD+55LD= 125x €304,-)	€ 38.000,=
• Behandelen van bezwaar en beroep. Op basis van een uurtarief van €85,- incl reisure en excl. reiskosten €0,35/km	€ P.M.
• Totaal	€105.500,=
• Post onvoorzien	5% € 5.275 ,=
• Totaal	€ 110.775,=

Dekking

Deze kosten kunnen grotendeels worden gedekt uit de bestemmingsreserve monumenten van het investeringsplan voor 2005. Er is hiervoor een bedrag van €92.770,- gereserveerd. Verder is voor de uitvoering van de monumentennota in 2006 €17.000,- gereserveerd. Totale dekking bedraagt dus €109.770,-. Bovenstaande kostenberekening is gebaseerd op een indicatieve offerte van één extern adviesburo. Na de vaststelling van de nota zullen er minimaal drie offertes worden aangevraagd om tot een concurrerende prijs te kunnen komen. Voor het behandelen van bezwaar en beroep tegen de aanwijzing van een monument is een PM post opgenomen. De kosten voor het behandelen van bezwaar en beroep is nu nog moeilijk in te schatten. Er is immers nog weinig te zeggen over het aantal bezwaren dat zal worden ingediend tegen de aanwijzing van een monument. Hierover zal te zijner tijd nader advies volgen.

3.4 Conclusie

Er zijn verschillende instrumenten nodig om te zorgen voor een gezond monumentenbeleid. Alleen voldoen aan de wettelijke taken die de monumentenwet ons oplegt is beslist ontoereikend om een gemeente als Wijdmeren welke is voorzien van een rijk arsenaal aan monumenten, te kunnen bedienen. Een vergunningenplicht, een subsidieregeling en/of een gunstige financiëringsregeling zullen noodzakelijk zijn om de monumenten voldoende te beschermen. Voorlichting en promotie motiveert de eigenaar van het monument om het object goed te onderhouden. Het heeft invloed op de waarde van het pand. Actuele monumentenlijsten zijn noodzakelijk om het monumentenbestand 'fris' te houden. Voor monumenteneigenaren is het belangrijk dat de waarde van hun eigendom vaststaat. Zij zullen gemotiveerd raken om goed onderhoud te plegen als er aandacht en erkenning van de gemeente uitgaat. Voor Wijdmeren is een gezond monumentenbestand één van de economische pijlers. Een aantrekkelijke monumenten gemeente trekt kapitaalkrachtigen aan en levert als toeristische attractie extra economisch voordeel op.

4 *Uitvoering van beleid*

4.1 Inleiding

Om een wind- en waterdicht dak boven het hoofd te hebben en te houden en derhalve een goed te gebruiken monument te bezitten, te beheren en te behouden, is naast het onderhoud soms ook een grotere verbouwing of restauratie noodzakelijk. Ook een functiewijziging kan leiden tot een verbouwing.

Over de vraag op welke wijze gerestaureerd moet worden, is in de afgelopen decennia fors gedebatteerd. Of een restauratie geslaagd genoemd mag worden, valt in de praktijk meestal pas na afronding van de restauratie te beoordelen.

Daarom verdient het aanbeveling tevoren die waarborgen in te bouwen, die een latere teleurstellingen kunnen voorkomen. Dit vereist kennis van en inzicht in restauratiefilosofie, naast kennis van het te restaureren object op zich. Terecht moet er veel tijd gestoken worden in een zorgvuldige begeleiding van restauratieprojecten, vanaf de voorbereidingsfase tot en met de oplevering. Gezamenlijk overleg tussen de ambtenaar monumentenzorg en de opdrachtgever / architect, vooral in de voorbereidende fase biedt de beste kansen op een optimaal resultaat.

Indien de beschermde monumenten door de eigenaren in een goede staat worden gehouden, zal dit zeker een uitstraling hebben naar de omgeving. In de gebieden in de gemeente met een hoge toeristische waarde bieden monumenten tevens een economisch voordeel. De aantrekkelijkheid/verblijfskwaliteit wordt er immers mee versterkt. Onderstaand worden mogelijkheden om de monumenten in goede staat te houden aangegeven.

4.2. Restauratie Hypotheek

Het actief inzetten van een regeling voor het aanbieden van een goedkope financiering in de vorm van een restauratiehypotheek wordt gezien als een belangrijk middel in het ondersteunen van de monumenteneigenaren. Voor rijksmonumenten bestaat al jaren een mogelijkheid om via het Nationaal restauratiefonds (NRF) een goedkope lening in de vorm van een hypotheek te krijgen. Voor gemeentelijke monumenten, provinciale monumenten of beeldbepalende panden in een beschermd stads- of dorpsgezicht is recentelijk een vergelijkbare regeling ontwikkeld.

Het Prins Bernhard cultuurfonds hebben samen met het Nationaal restauratiefonds (NRF) en de Provincie Noord-Holland het initiatief genomen om een '**Cultuurfonds voor monumenten Noord-Holland**' in te stellen. Dit Fonds beheert gelden ten behoeve van het verstrekken van laagrentende hypotheekleningen voor onderhoud en restauratie van gemeentelijke monumenten, provinciale monumenten of beeldbepalende panden in een beschermd stads- of dorpsgezicht. Eigenaren van gemeentelijke monumenten waren tot nu toe steeds afhankelijk van het al of niet bestaan van een gemeentelijke subsidieregeling. Doordat er nogal wat gemeenten zijn die niet bereid zijn gelden beschikbaar te stellen voor een eigen subsidie- of financieringsregeling hebben veel eigenaren van gemeentelijke monumenten geen enkele tegemoetkoming in restauratie en onderhoudskosten. De gemeente Wijdmeren kent ook geen gemeentelijke subsidieregeling.

Het cultuurfonds voor monumenten Noord-Holland heeft de uitvoering van de regeling uitbesteed aan Het NRF. Voor de financiering van restauraties van rijksmonumenten staat het NRF garant. Voor de gemeentelijke monumenten legt zij de garantstelling bij de gemeenten. Immers gemeenten voeren een eigen gemeentelijk monumentenbeleid. Het cultuurfonds biedt de gemeente veel meer financiële armslag. Het rijk heeft het startkapitaal van dit fonds beschikbaar gesteld en de restauratiehypotheken betalen zichzelf terug.

Het financiële risico voor gemeenten is beperkt. Het Nationaal Restauratie Fonds schakelt namelijk een onafhankelijk bemiddelend orgaan in die de financiële positie van de aanvrager controleert. Het bemiddelend orgaan beoordeelt de aanvrager op terugbetalingscapaciteit en de waarde van het pand wordt bekeken. Vervolgens wordt het plan beoordeeld en het rendement van de geplande restauratie van het te restaureren object doorgelicht. Op grond hiervan wordt de gemeente geadviseerd of een financiering verantwoord is. De gemeente moet zich dan garant stellen voor de financiering. In principe mag de totale hypotheekschuld niet hoger zijn dan de waarde van het pand na restauratie. Bij gedwongen verkoop wordt de vordering (lening) gedekt door de waarde van het onderpand. Ingeval van gedwongen verkoop van het object heeft de gemeente het recht om voor de eventuele overgebleven schuld een betalingsregeling te treffen.

Het fonds is gestart in september 2003 met een budget van ruim 3,2 miljoen euro. In onze gemeente hebben al enkele particulieren gebruik gemaakt van deze regeling. Meer voorlichting hierover is gewenst.

4.3 Monumentenwacht

De monumentenwacht verricht periodieke inspecties aan monumenten en voert kleine herstelwerkzaamheden uit. Zo worden tijdig dreigende schade en noodzakelijk onderhoud aan het monument gesignaleerd.

De stichting Monumentenwacht is een particuliere instelling, die provinciaal is georganiseerd. Monumenteigenaren kunnen zich op hun diensten abonneren. De doelstelling van de stichting is louter ideëel. Door de grondige inspectie kan verval worden voorkomen. Bovendien geeft het de eigenaar inzicht in de algehele onderhoudssituatie van het pand. Kleine gebreken worden tijdens de inspectie verholpen. De kosten daarvan worden bij de eigenaar in rekening gebracht. Voor eventuele verdere gebreken die niet direct kunnen worden verholpen, worden er door de Monumentenwacht in het inspectierapport aanbevelingen gedaan voor verdere herstelwerkzaamheden. Van de eigenaar wordt verwacht dat hij deze door een ter zake kundig bedrijf laat herstellen. De eigenaar moet verder zelf regelmatig onderhoud (laten) plegen. De Monumentenwacht onderhoudt niet, maar controleert, herstelt en geeft aanwijzingen.

Indien er een restauratiehypotheek met gemeentegarantie wordt verstrekt dan moet de verplichting om lid te worden van de monumentenwacht als een voorwaarde worden opgenomen. Hierdoor is er in ieder geval een minimale garantie dat het gerestaureerde pand goed wordt onderhouden.

4.4 Steunpunt cultureel erfgoed.

Op 1 januari 1999 is het steunpunt cultureel erfgoed Noord- Holland opgericht. Dit steunpunt adviseert de gemeenten in de provincie Noord-Holland op het brede terrein van monumentenzorg en zorg voor het archeologisch en cultuurhistorisch erfgoed. Het is een onderdeel van een netwerk van provinciale steunpunten, opgezet door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. Verder participeren een behoorlijk aantal monumenten- en aanverwante organisaties in het steunpunt. De vereniging van Noord-Hollandse gemeenten hebben actief bijgedragen aan de totstandkoming van dit steunpunt. Het steunpunt biedt gratis informatie over vergunning en subsidieverlening, de uitvoering van gemeentelijk monumentenbeleid. Zij adviseert ook over restauratieplannen. Zij biedt ook betaalde diensten aan in het kader van de voorbereiding van bestemmingsplannen, het maken van beeldkwaliteitsplannen en de advisering over archeologiebeleid. Ook kan het steunpunt betaald de opstelling en de aanwijzingsprocedure van gemeentelijke monumentenlijsten verzorgen. Zo zou de revisie van de gemeentelijke monumentenlijst van Wijdemeren ook door het steunpunt kunnen worden verzorgd.

4.5 Advies en informatie

Om het draagvlak van monumentenzorg te vergroten is het nodig dat duidelijke informatie voorhanden is. De (toekomstige) eigenaren moeten actief worden voorgelicht over de diverse mogelijkheden voor ondersteuning. Verder moeten de eigenaren jaarlijks worden geïnformeerd en moeten ze worden verzocht om de restauratiebehoefte (rijksmonumenten) c.q. behoefte aan subsidie voor onderhoud aan te geven.

De informatiefunctie van de gemeente beperkt zich uiteraard niet tot de financieringsmogelijkheden. Ook voor andere zaken die de monumenten aangaan moeten de eigenaren bij de gemeente kunnen aankloppen. Overigens geldt dit niet alleen voor de eigenaren van gemeentelijke monumenten. Ook in de uitvoering van het rijksbeleid zijn een aantal momenten ingebouwd waarin de gemeente het eerste aanspreek- en informatiepunt van de eigenaar is.

Met het beschermen van gemeentelijke monumenten staat de gemeenschap voor dat deze panden in stand worden gehouden. Hiervan uitgaande is de eigenaar in die zin beperkt dat hij niet anders dan na schriftelijke toestemming van het College van Burgemeester en Wethouders het (gemeentelijk) monument mag wijzigen of slopen. Het toestemming vragen c.q. het vergunningenstelsel, houdt - anders dan in de beeldvorming van sommige eigenaren - niet uitsluitend een verbod in.

Inzet is derhalve een beleid van: "niets mag" om te zetten in: "veel kan", maar in goed en deskundig overleg. Het is daarom met name bij de voorbereiding van plannen tot wijziging van het monument van belang dat de eigenaar goed wordt geadviseerd. Hiervoor zouden de eigenaren terecht moeten kunnen bij de gemeente.

4.6 Ambtelijke capaciteit Monumentenzorg

Om nu effectief het voorgaande beschreven beleid uit te kunnen voeren wordt geprobeerd aan te tonen welke ambtelijke capaciteit hiervoor noodzakelijk is. Ook wordt voorgerekend welke taken er met de huidige capaciteit kunnen worden uitgevoerd.

De huidige capaciteit voor de uitvoering van onze wettelijke monumententaken is 0,3 (450/1500) formatieplaats. Dit is 450 uur per jaar. De onderstaande werkzaamheden kunnen hiervoor worden verricht:

Afhandelen monumentenvergunningen:	30 /jaar	240 uur
<u>Plantoelichting monumentencommissie:</u>	<u>12x/jaar</u>	<u>96 uur</u>
Totaal:		336 uur
Gemeentegarantie restauratiehypotheken (5 per jaar)		60 uur
<u>Monumentenbeleid wet en regelgeving</u>		<u>40 uur</u>
Totaal		450 uur

Toelichting:

Het afhandelen van aanvragen om een monumentenvergunning en de daarbij behorende adviezen van de monumentencommissie is een wettelijke taak. Het merendeel van de beschikbare uren (336) wordt hiervoor ingezet. Om medewerking te kunnen verlenen aan gemeentegarantie voor restauratiehypotheken is uitgaande van circa 5 aanvragen op jaarbasis minimaal 60 uur nodig. Naarmate er meer bekendheid wordt gegeven aan deze financieringsmogelijkheid is de verwachting dat het aantal aanvragen behoorlijk kan oplopen. Verder wordt 40 uur ingezet voor het ontwikkelen van beleid en het bijhouden van wet en regelgeving. Wet en regelgeving op het gebied van de monumentenzorg is steeds aan verandering onderhevig. Zo wordt in 2006 een nieuwe onderhoudsregeling voor monumenten van kracht (de BRIM). Ook moeten gemeenten op grond van internationale verdragen (Malta/Valetta) meer doen aan archeologiebeleid. Dan is 40 uur om deze zaken bij te houden en in het gemeentelijke monumentenbeleid in te passen te weinig.

Toezicht uitvoering

Het toezicht op de uitvoering van 30 verleende monumentenvergunningen wordt gecombineerd met het reguliere toezicht op de verleende bouwvergunningen. De ervaring leert echter dat toezicht op restauraties twee keer zoveel tijd vergt als toezicht op de uitvoering van gewone bouwvergunningen. Bovendien vraagt het ook speciale deskundigheid van toezichthouders. Deze deskundigheid is niet aanwezig.

Overige wettelijke regelingen

Een ander onderdeel van onze wettelijke taak is het verzorgen van de jaarlijkse opgave van de subsidiebehoefte van de Rijksmonumenten voor het zogenaamde Provinciale Restauratie uitvoeringsprogramma (PRUP). Ook moeten de mutaties van de gemeentelijke en rijksmonumentlijsten worden verwerkt. Eén keer per twee jaar wordt de open monumentendag georganiseerd. Het geven van voorlichting over deze zaken zijn uiteraard noodzakelijk.

Deze werkzaamheden worden uitgevoerd binnen het taakveld bouw- en woningtoezicht, waardoor het adequaat uitvoeren van de bouw- en woning toezicht taken onder druk komen te staan.

Risico's

Indien er voor wordt gekozen om met de huidige beschikbare 0,3fte door te gaan dan zullen de volgende risico's moeten worden aanvaard.

Onvoldoende en te weinig vakbekwaam toezicht op restauraties met als gevolg toenemende kans op het in afwijking van de vergunning uitvoeren van restauraties en dus interen op de monumentale waarde van de panden. Ook zal de waarde van de monumentenvergunning en bijbehorende bouwvergunning devalueren. De kans op handhavingzaken en bezwarenprocedures wordt groter.

Het uitvoeren van de overige wettelijke regelingen wordt nu al buiten de beschikbare uren verricht. Door de verwachte toename van aanvragen voor de financiering van restauraties en de daar bij behorende aanvragen monumentenvergunningen zal er nog meer tijd aan de uitvoering van bouw en woningtoezichtstaken worden onttrokken. En financierings aanvragen laten liggen zal het beleid van het Nationaal restauratiefonds doorkruisen. Zij wil deze regeling juist aanbevelen bij monumenteigenaren omdat dit veel efficiënter en goedkoper is dan de tot nu toe logge subsidieregelingen. Bovendien is het stimuleren van deze financieringsregeling ook in het voordeel van de gemeenten. Zij hoeven niet meer uitgebreide toetsing van de subsidieaanvragen en de controle achteraf uit te voeren, hetgeen nog meer ambtelijke capaciteit vergt.

Het onvoldoende kunnen inspelen op nieuwe wet- en regelgeving brengt het risico van schadeclaims en gerechtelijke procedures met zich mee.

Tenslotte zullen de genoemde risico's een negatief effect op de monumenteigenaren hebben. Deze zullen namelijk met lange wachttijden worden geconfronteerd voordat zij over een financiering en/of een monumentenvergunning kunnen beschikken en vaak ook te weinig voorlichting en begeleiding van hun gemeente kunnen ontvangen.

Verandering en vernieuwing

Alle bovengenoemde taken zijn de komende tijd onderhevig aan verandering en vernieuwing

Dit zet extra druk op de tijdsbesteding voor de uitvoering van de al bestaande taken. Als voorbeeld worden de onderstaande ontwikkelingen genoemd.

- De rijksmonumentenlijst zal in de nabije (5-7 jaar) toekomst worden uitgebreid met monumenten uit de wederopbouwperiode (1940 – 1965);
- In de lijn van het verdrag van Malta/Valetta, moet aandacht worden geschonken aan het aspect van archeologie, niet alleen in relatie tot monumenten, maar feitelijk op alle locaties binnen de gemeente waar archeologische waarden in het geding (kunnen) komen. Bij ontgravingen binnen een archeologisch attentiegebied bestaat een vergunningplicht gecombineerd met het vooraf tenminste verrichten van een archeologische verkenning.

Extra capaciteit

Om de bovengenoemde taken op een redelijk niveau uit te kunnen voeren zijn er minimaal 800 uur (0,5 fte) extra nodig boven de huidige bezetting. Inclusief de reeds beschikbare 0,3 fte zou dit resulteren in een capaciteit van 0,8 fte per 320 monumenten. Het Steunpunt Cultureel Erfgoed van de provincie Noord-Holland hanteert een norm van 1,0 fte per 100 monumenten. De berekende extra benodigde capaciteit is dus zeker niet aan de optimistische kant. Verder is ambtelijke ondersteuning bij het opstellen en het actualiseren van de gemeentelijke monumentenlijst niet inbegrepen in deze capaciteitsberekening. Hiervoor zal externe capaciteit beschikbaar moeten worden gesteld.

5. Monumentencommissie

5.1 Inleiding

De nieuwe Monumentenwet (1988) en de daaruit voortvloeiende decentralisatie van taken vereist de instelling van een monumentencommissie. De voormalige gemeenten hebben sedert 1991 een monumentencommissie. De Monumentenwet heeft een uitbreiding van de taak en een vergrote verantwoordelijkheid van de gemeente voor het behoud van de monumenten tot gevolg.

Omdat een belangrijk deel van de beoordeling van (bouw)plannen plaatsvindt in het kader van het Welstandstoezicht én op grond van de Monumentenwet is de noodzaak tot nauwe samenwerking tussen de welstandscommissie en de monumentencommissie evident. Burgemeester en wethouders moeten namelijk op adequate wijze worden voorzien van adviezen met betrekking tot een geïntegreerde ruimtelijke kwaliteitszorg. En er moet worden voorkomen dat initiatiefnemers geconfronteerd worden met tegenstrijdige adviezen.

5.2 Taken

De taken van de monumentencommissie vloeien voort uit de Monumentenwet 1988 en de Monumentenverordening Wijdmeren 2003.

Monumentenwet 1988

De Monumentenwet 1988 (artikel 15, lid 1) vereist dat de gemeenteraad een verordening vaststelt waarin tenminste de inschakeling wordt geregeld van een commissie op het gebied van de monumentenzorg, die burgemeester en wethouders adviseert over aanvragen om vergunning als bedoeld in artikel 11 van deze wet (wijziging of afbraak rijksmonumenten) alsmede een vergunning als bedoeld in artikel 37 van deze wet (sloopvergunning van alle bouwwerken binnen beschermde stads- of dorpsgezichten).

De Monumentenwet zelf noemt twee taken in het rijksmonumentenbeleid, die zijn weggelegd voor deze commissie.

Monumentenverordening Wijdmeren 2003

In de begripsbepalingen die zijn opgenomen in artikel 1 van de Monumentenverordening wordt de monumentencommissie gedefinieerd als: "*de door het College ingestelde commissie, met als taak burgemeester en wethouders op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over de toepassing van de Monumentenwet 1988 en de Monumentenverordening Wijdmeren 2003*".

5.3 Samenstelling

Hiervoor is reeds aangegeven dat de Monumentenwet 1988 vereist dat de gemeenteraad een verordening vaststelt waarin tenminste de inschakeling wordt geregeld van een commissie op het gebied van de monumentenzorg (voor de uitvoering van het vergunningenstelsel).

De wet laat het echter verder aan de gemeente over om zorg te dragen voor een deskundige samenstelling van deze commissie. In de huidige situatie bestaat de monumentencommissie uit personen die vakmatig actief zijn in de architectuur en/of

monumenten- en /of welstandszorg. Met ingang van 1 januari 2004 heeft de gemeente Wijdmeren een overeenkomst gesloten met 'Welstandszorg Noord-Holland' (WZNH).

Deze commissie brengt welstandsadviezen uit over bouwplannen, adviseert over het wijzigen en restaureren van monumenten en over monumentenbeleid. De WZNH beschikt over mensen die kennis hebben op (kunst)historisch, stedenbouwkundig, monumenten, (landschaps-) architectonisch of juridisch gebied.

5.4 Particuliere monumentenorganisaties

Als er geadviseerd moet worden over gemeentelijke monumentenaangelegenheden is het wenselijk dat ook een beroep wordt gedaan op de inzet en deskundigheid van personen en particuliere monumentenorganisaties die ter plaatse actief zijn. Want deze vrijwilligers zijn vaak de belangrijkste promotors van het lokale monumentenbeleid.

5.5 Advisering gemeenteraad

Monumentenwet 1988

In de Monumentenwet 1988 is in meerdere artikelen een adviserende rol voor de Gemeenteraad vastgelegd:

- Artikel 3, tweede lid, geeft aan dat de Gemeenteraad adviseert in de procedure tot aanwijzing van rijksbeschermden monumenten;
- Artikel 35, eerste lid, geeft aan dat de Gemeenteraad adviseert in de procedure tot aanwijzing van rijksbeschermden stads- en dorpsgezichten.

De gemeenteraad kan de monumentencommissie inschakelen voor de door de gemeenteraad aan de minister te geven bovengenoemde adviezen met een beleidsmatig karakter.

De monumentencommissie kan ook advies worden gevraagd over het jaarlijks door de gemeenteraad vast te stellen prioriteitenstelling op grond van het Besluit Rijkssubsidiëring Restauratie Monumenten (BRRM) en om advisering over het beschikbaar hebben (of stellen) van voldoende middelen voor de monumentenzorg. .

Gekozen is voor een brede adviestaak van de monumentencommissie, bestaande uit advisering ten aanzien van besluitvorming over uitvoering van beleid dat van invloed is op de visuele kwaliteit van de gebouwde omgeving en advies over voorgenomen beleid in breder verband. De grondslag en status van deze adviezen verschillen ten aanzien van de adviezen die in het kader van de Monumentenwet en/of de monumentenverordening worden uitgebracht.

Voor afwijken van adviezen uitgebracht op grond van de Monumentenwet en/of verordening zal in de besluitvorming door Burgemeester en Wethouders een goede motivering moeten worden gegeven. Dit is eveneens het geval ten aanzien van een

andere besluitvorming waarbij de monumentencommissie haar advies heeft gebaseerd op vastgesteld beleid, zoals dit blijkt uit nota's of plannen.

Van andere orde is het advies van de monumentencommissie ten aanzien van voorgenomen beleid of ruimtelijke plannen. Het advies kan dan onderdeel zijn van meerdere in- en externe adviezen die Burgemeester en wethouders inwinnen om via een brede belangenafweging die in het kader van de ruimtelijke ordening is voorgeschreven de uiteindelijke beslissing te kunnen nemen c.q. aan de Gemeenteraad ter beslissing te kunnen voorleggen.

Dit onderscheid komt zowel tot uiting in de vrijheid die Burgemeester en wethouders kennen om te beoordelen of en in welk stadium van voorbereiding zij de monumentencommissie inschakelen, alsook in de vrijheid die de monumentencommissie heeft een dergelijk advies vorm te geven, te weten geen meerderheidsbeslissing, maar bijvoorbeeld een advies met suggesties en overwegingen.

5.6 Deskundigheidsbevordering

Ter bevordering van de deskundigheid worden door particuliere organisaties diverse cursussen georganiseerd en informatiemateriaal ter beschikking gesteld. Het volgen van dergelijke cursussen moet voor de leden uit de burgerij leiden tot een verbreding en verdieping van de deskundigheid. De kosten hiervoor kunnen redelijkerwijs niet voor rekening van het betreffende lid komen.

Voor de overige leden - die mogelijk merendeels niet uit de gemeente afkomstig zullen zijn - is het wenselijk één of meermalen per jaar een excursie in de gemeente te organiseren. Zo kunnen niet alleen de resultaten van de advisering in het veld geëvalueerd, maar ook de kennis van de lokale situatie vergroot. Het is aan te bevelen de excursie gecombineerd met de welstandscommissie te laten plaatsvinden.

Evenzo kan het nuttig zijn een enkele keer gemeenten met vergelijkbare problematiek te bezoeken, om zo in samenspraak met de lokale commissie aldaar tot nieuwe inzichten te komen.

5.7 Benodigd budget

De Monumentencommissie bestaat uit vier leden, De Commissie vergadert één keer per maand, dus 12 maal per jaar. Het advieswerk wordt op kostprijsbasis verrekend in een tarief per behandeld bouwplan. Dit resulteert inclusief algemene kosten in een bedrag van circa

€ 5000,- per jaar. (voor 2006 is een bedrag van € 4600,- in de begroting opgenomen) Dit bedrag is gebaseerd op het in de afgelopen jaren gemiddelde aantal ingediende adviesaanvragen op jaarbasis voor monumentenvergunningen. Deze kosten zijn geheel gescheiden van de welstandsadvieskosten voor gewone bouwvergunningen (voor 2006 is een bedrag van € 53.000,- in de begroting opgenomen). Voor excursies en algemene deskundigheidsbevordering van particuliere organisaties is een bedrag van € 1550,- per/jaar geraamd. In de reguliere begroting is hiervoor dekking aanwezig.

6 Financiële overzicht

Overzicht financiële consequenties:			
<i>Omschrijving dekking</i>	<i>kosten/risico's</i>		
3.3 gemeentelijk monumentenbeleid gereserveerd.	€ 110.775,-	eenmalig	
5.7 monumentencommissie presentiegelden	€ 5.000,-	p/jr	ja
5.7 excursies en cursussen	€ 1.550,-	p/jr	ja
4.2 restauratie hypotheek (cultuurfonds) risicofonds	risico is gering		

7 Samenvatting en Conclusies

Er wordt gestreefd naar een werkbaar instrument om de zorg voor de rijks- en gemeentelijke monumenten inhoud te geven. Om dit te realiseren is deze nota opgesteld en is de Monumentenverordening Wijdemeren 2003 vastgesteld.

Om het cultuurhistorisch erfgoed te beschermen, is het noodzakelijk dat de gemeentelijke monumentenlijst wordt uitgebreid. Op basis van een inventarisatie en selectie kan de monumentencommissie het College een voorstel tot plaatsing doen.

Om de monumentale waarden van het cultuurhistorisch erfgoed te beschermen is een monumentencommissie ingesteld die de kwaliteit van restauraties en wijzigingen aan monumenten panden kan bewaken.

Het restauratiehypotheek van het prins Bernard cultuurfonds is voor monumenteneigenaren die hun monument moeten restaureren een aantrekkelijke regeling en biedt een substantiële ondersteuning voor de instandhouding van de monumenten.

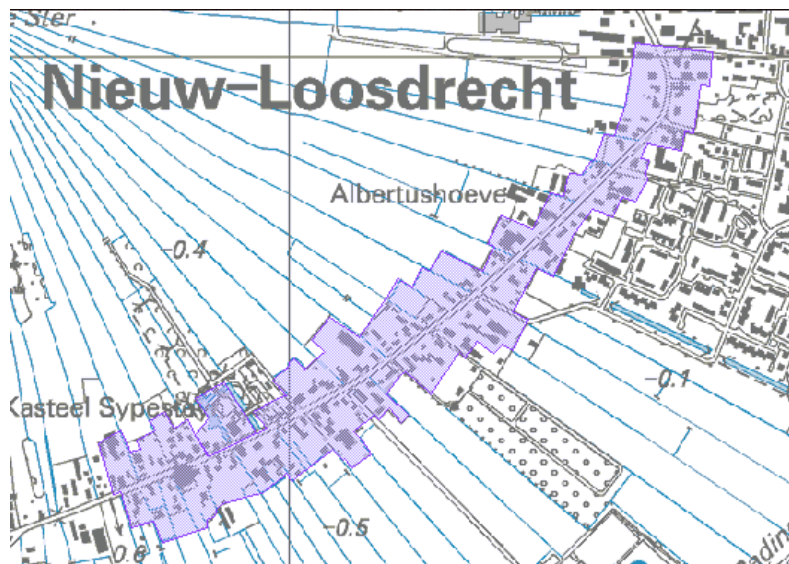
Met de huidige personele capaciteit kan slechts een beperkt deel van de in de nota voorgestelde maatregelen worden uitgevoerd. De daaraan verbonden risico's worden geaccepteerd.

TJM/190106

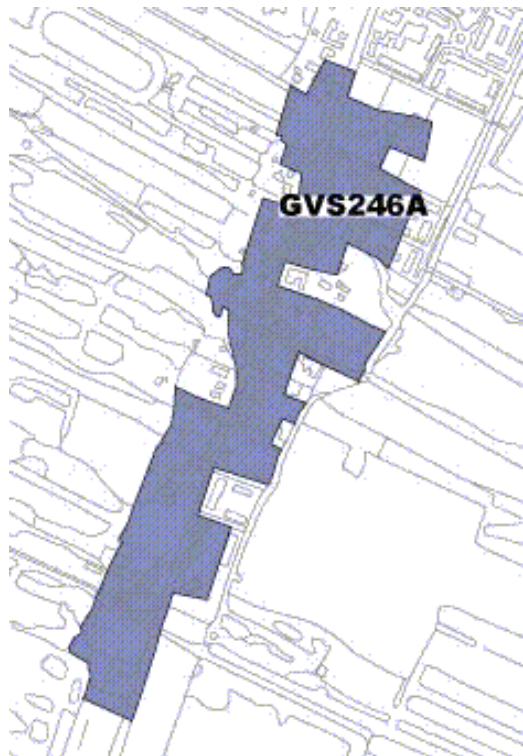
Bijlage – 2.3 Archeologie

**cultuurhistorische
typering**
Historische stads- of
dorpskern "Oud-
Loosdrecht"
**periode van
ontstaan**
Middeleeuwen
huidig voorkomen
Niet zichtbaar
waardering
van waarde
bescherming
geen

**cultuurhistorische
typering**
Historische stads- of
dorpskern "Nieuw-
Loosdrecht"
periode van ontstaan
Middeleeuwen
huidig voorkomen
Niet zichtbaar
waardering
van waarde
bescherming
geen

GVS246A

cultuurhistorische typering

Historische stads- of dorpskern Ankeveen

periode van ontstaan

Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd

huidig voorkomen

Niet zichtbaar

waardering

Hoge waarde

motivering

De begrenzing van deze historische kern is bepaald op grond van de historische kaart uit 1849-1859, schaal 1:25.000. De archeologische waarde van historische kernen bestaat uit de reeds aangetroffen of te verwachten aanwezigheid, boven of onder de grond, van bouwhistorische resten en archeologische sporen en voorwerpen. Samen bevatten zij een veelheid aan historische informatie over ouderdom en ruimtelijke

bescherming

geen

GVS251A:

cultuurhistorische typering

Kerkterrein te Nederhorst

periode van ontstaan

Vroege Middeleeuwen - Late Middeleeuwen

huidig voorkomen

Niet zichtbaar

waardering

Zeer hoge waarde

motivering

Er heeft geen archeologisch onderzoek plaatsgevonden. Op grond van historische bronnen is de datering vastgesteld.

Verwacht wordt dat in de ondergrond resten van begravingen, maar mogelijk ook voorgangers van latere kerkgebouwen aanwezig zijn.

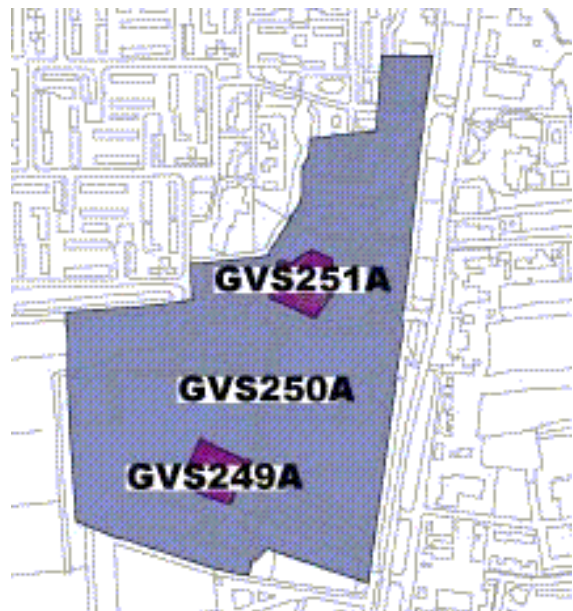
Deze resten leveren in wetenschappelijk opzicht een belangrijke bijdrage aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied.

monumentnummer

25H-012 (10894)

status

Concept

GVS250A:**cultuurhistorische typering**

Historische stads- of dorpskern Nederhorst

periode van ontstaan

Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd

huidig voorkomen

Niet zichtbaar

waardering

Hoge waarde

motivering

De begrenzing van deze historische kern is bepaald op grond van de historische kaart uit 1849-1859, schaal 1:25.000. Deze historische kern ligt voor een klein deel op kaartblad 31F. De archeologische waarde van historische kernen bestaat uit de reeds aangetroffen of te verwachten aanwezigheid, boven of onder de grond, van bouwhistorische resten en archeologische sporen en voorwerpen. Samen bevatten zij een veelheid aan historische informatie over ouderdom en ruimtelijke ontwikkeling van de kern.

monumentnummer

25H-A16 (13741)

status

Concept

GVS249A:**cultuurhistorische typering**

Resten van het kasteel "Nederhorst"

periode van ontstaan

Late Middeleeuwen

huidig voorkomen

Zichtbaar

waardering

Zeer hoge waarde

motivering

Er heeft geen archeologisch onderzoek plaatsgevonden. Het terrein levert in zowel wetenschappelijk als cultuurhistorisch opzicht een belangrijke bijdrage aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied. Blijvend behoud staat voorop.

monumentnummer

31F-003 (10882)

status

Concept

GVS248A:

cultuurhistorische typering

Historische stads- of
dorpskern Kortenhoef

periode van ontstaan

Late Middeleeuwen - Nieuwe
Tijd

huidig voorkomen

Zichtbaar

waardering

Hoge waarde

motivering

De begrenzing van deze
historische kern is bepaald op
grond van de historische kaart
uit 1840-1859, schaal

1:25.000. De archeologische

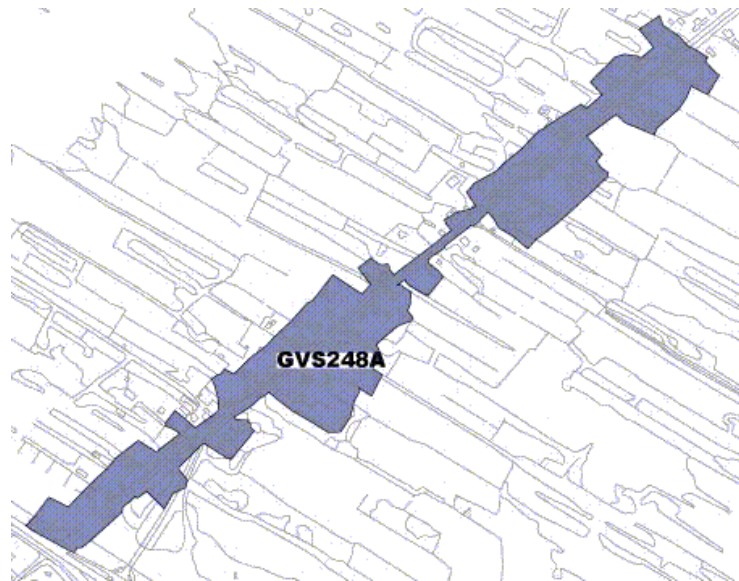
waarde van historische kernen bestaat uit de reeds aangetroffen of te verwachten
aanwezigheid, boven of onder de grond, van bouwhistorische resten en
archeologische sporen en voorwerpen. Samen bevatten zij een veelheid aan
historische informatie over ouderdom en ruimtelijke ontwikkeling van de kern.

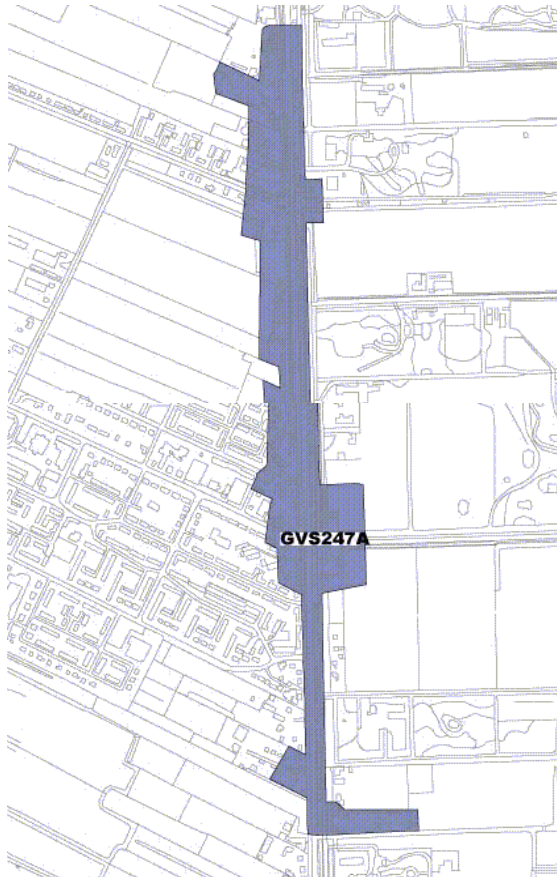
monumentnummer

31F-A08 (13735)

status

Concept

GVS247A:

cultuurhistorische typering

Historische stads- of dorpskern 's-Graveland

periode van ontstaan

Nieuwe Tijd

huidig voorkomen

Zichtbaar

waardering

Hoge waarde

motivering

De begrenzing van deze historische kern is bepaald op grond van de historische kaart uit 1849-1859. De archeologische waarde van historische kernen bestaat uit de reeds aangetroffen of te verwachten aanwezigheid, boven of onder de grond, van bouwhistorische resten en archeologische sporen en voorwerpen. Samen bevatten zij een veelheid aan historische informatie over ouderdom en ruimtelijke ontwikkeling van de kern.

Monumentnummer

31F-A09 (13736)

mutatie-datum

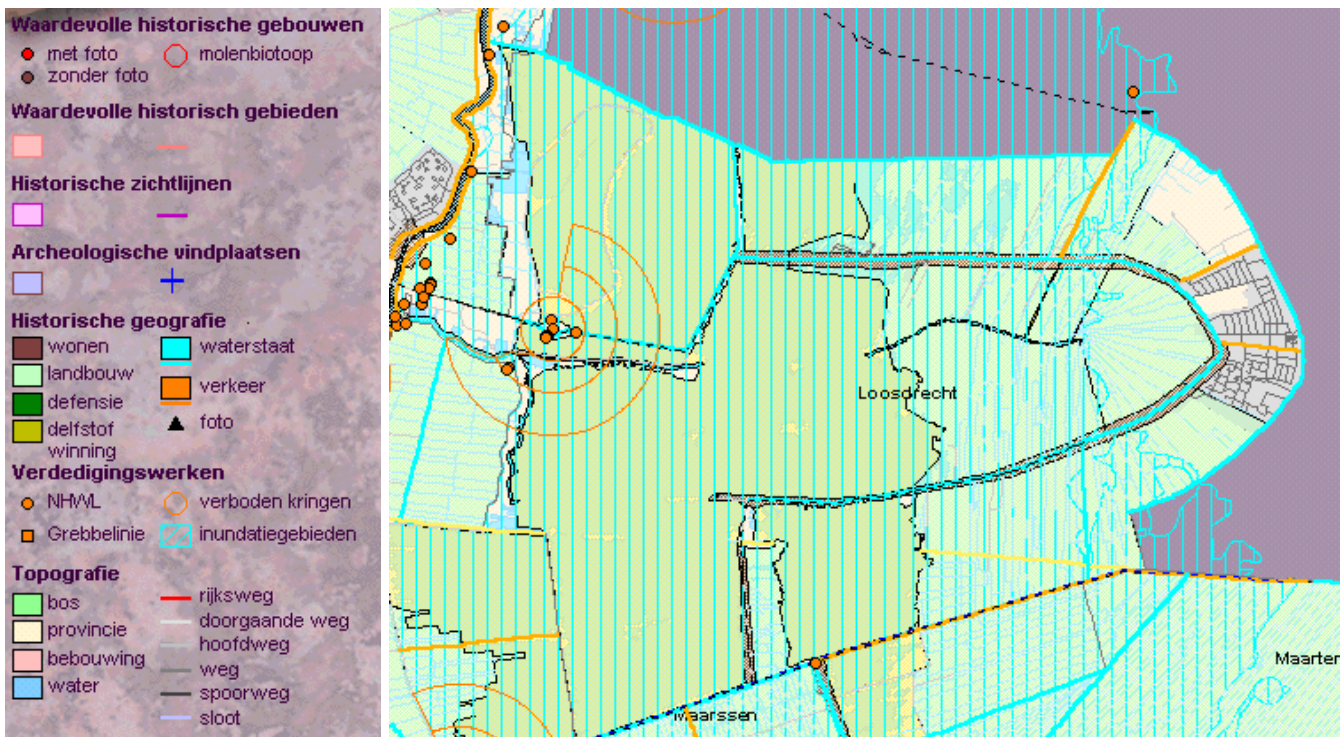
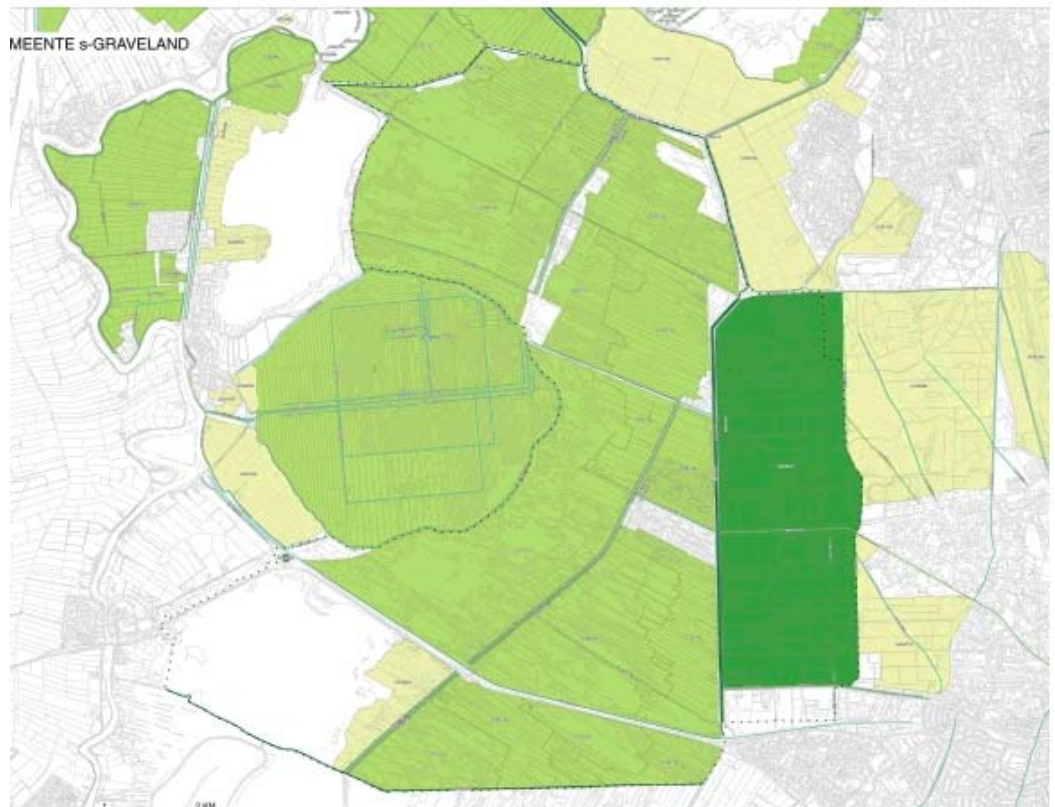
12 november 1998

status

Concept

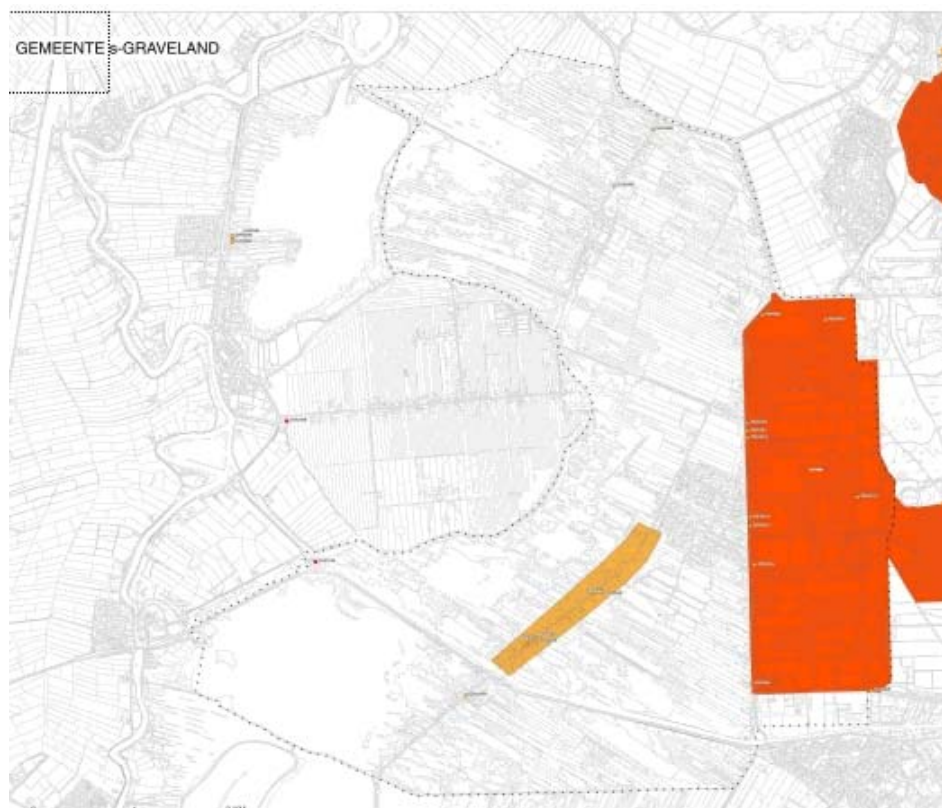
Bijlage - Waardevolle historische geografie in Wijdemeren

- ~ ■ zeer hoge waarde
- ~ ■ waarde
- ~ ■ hoge waarde

Bijlage – Monumentenwaarde in Wijdemeren

- zeer hoge waarde
- waarde
- hoge waarde

- Waardevolle historische gebouwen**
- met foto
 - zonder foto
 - molenbiotoop
- Waardevolle historisch gebieden**
-
- Historische zichtlijnen**
-
- Archeologische vindplaatsen**
- +
- Historische geografie**
- wonen
 - landbouw
 - defensie
 - delfstof winning
 - waterstaat
 - verkeer
 - ▲ foto
- Verdedigingswerken**
- NHWL
 - Grebbelinie
 - verboden kringen
 - inundatiegebieden
- Topografie**
- bos
 - provincie
 - bebouwing
 - water
 - rijksweg
 - doorgaande weg
 - hoofdweg
 - weg
 - spoorweg
 - sloot

